

CENTAR ZA ZASTUPANJE DEMOKRATSKE
KULTURE – ACDC

Civilno društvo za transparentnu vladavinu na severu Kosova

Izveštaj istraživanja stavova građana o
radu institucija lokalnih samouprava na
Severnom Kosovu

Marina Dogandžić, Dušan Radaković

Novembar 2015.

CIVILNO DRUŠTVO ZA TRANSPARENTNU VLADAVINU NA SEVERU KOSOVA

Istraživanje je sprovedeno u okviru istoimenog projekta, realizovanog od strane organizacije civilnog društva Centar za zastupanje demokratske kulture, podržanog od strane Britanske Ambasade u Prištini.

Autori:

Marina Dogandžić, Dušan Radaković

Kontakt:

www.acdc-kosovo.org

office@acdc-kosovo.org

Odricanje od odgovornosti:

Stavovi izneti u izveštaju istraživanja su odgovornost autora i Centra za zastupanje demokratske kulture i ne odražavaju stavove Britanske Ambasade u Prištini.

Fotografija na naslovnoj strani izveštaja je vlasništvo Centra za zastupanje demokratske kulture i predstavlja detalj sa završne konferencije „Pravda i građani“.

Severna Mitrovica

Novembar 2015.

Sadržaj

UVOD	0
METODOLOGIJA	1
REZULTATI.....	2

UVOD

Nakon konflikta na Kosovu, Sveobuhvatnim predlogom za rešenje statusa Kosova 2006, kolokvijalno nazvanim "Ahtisarijev plan", predviđeno je da Međunarodni civilni predstavnik, imenovan od strane Saveta bezbednosti Ujedinjenih nacija, bude zadužen za nadgledanje izgradnje novih kosovskih institucija i prenos zakonodavne i izvršne vlasti UNMIK administracije na vladajuće organe Kosova. Kancelarija Međunarodnog civilnog predstavnika je imala i mandat za formiranje novih opština na Kosovu koje bi nasledile izvršne funkcije i obezbeđivanje javnih usluga nakon što se održe prvi lokalni izbori nakon unilateralno donesene Deklaracije o nezavisnosti u Skupštini Kosova. Plan je predviđao i osnivanje Opštine Severna Mitrovica gde je i otvorena posebna terenska kancelarija Kancelarije Međunarodnog civilnog predstavnika koja je u toku prelaznog perioda bila operativna u oblastima bezbednosti, slobode kretanja, povratka, stambeno-imovinskih prava i ekonomskog razvoja. U koordinaciji sa Kancelarijom Međunarodnog civilnog predstavnika formirane su privremene opštinske strukture, nekadašnja Administrativna kancelarija Severna Mitrovica, za koju je predviđeno da bude pod nadležnošću Međunarodnog civilnog predstavnika do vremena održavanja prvih lokalnih izbora.

Međunarodna upravna grupa je u septembru 2012. ocenila da su kosovske vlasti ispunile i implementirale uslove "Ahtisarijevog plana" i okončala rad Međunarodne civilne kancelarije.

Tek godinu dana kasnije, 3. novembra 2013. biće održani lokalni izbori na severu Kosova i to kao praktična posledica Prvog sporazuma o principima koji regulišu normalizaciju odnosa (tzv. Briselskog sporazuma), postignutog između Beograda i Prištine u aprilu 2013. godine. U tački 11 Sporazuma se navodi da će opštinski izbori biti organizovani uz posredovanje OEBSa i u skladu sa kosovskim zakonom i međunarodnim standardima.

Organizovanje opštinskih izbora i sami počeci formiranja novih opština na severu Kosova su bili praćeni kontroverznim događajima. Neki od njih su: ponavljanje opštinskih izbora na biračkim mestima u Severnoj Mitrovici nakon upada, javnosti još uvek nepoznate, grupe i uništavanja glasačkog materijala i povlačenja OEBSa i CIKa sa glasačkih mesta; prebrojavanje glasova iz ponovljenog kruga van glasačkih mesta; ubistvo Dimitrija Janićijevića, kandidata Samostalne liberalne stranke za predsednika opštine Severna Mitrovica; hapšenje Olivera Ivanovića, kandidata GI SDP za predsednika opštine Severna Mitrovica; ostavka Krstimira Pantića ispred GI Srpska i dr.

U martu 2014. su usvojeni Statuti opština na Severnom Kosovu i gradonačelnici su položili zakletvu.

U nastavku izveštaja biće predstavljeni stavovi građana Severnog Kosova dve godine nakon formiranja opština po kosovskom zakonu.

METODOLOGIJA

Istraživanje ima za cilj da ispita nivo i kvalitet učešća građana i građanki u kontroli rada lokalnih samouprava na Severnom Kosovu, kao i njihove stavove o transparentnosti rada institucija lokalne samouprave organizovane u kosovskom pravno/političkom sistemu. Dobijeni rezultati poslužiće za koncipiranje preporuka i koje treba da pokrenu širu javnost i relevantne institucije u smeru jačanja transparentnosti i odgovornosti lokalnih samouprava, kao i aktivnog uključivanja javnosti u procesima odlučivanja na Severnom Kosovu.

Istraživanje je sprovedeno u opštinama Leposavić, Severna Mitrovica, Zubin Potok i Zvečan tokom novembra i decembra meseca 2015. godine, i to na slučajnom uzorku od 250 ispitanika stratifikovanom po mestu stanovanja, i polu.

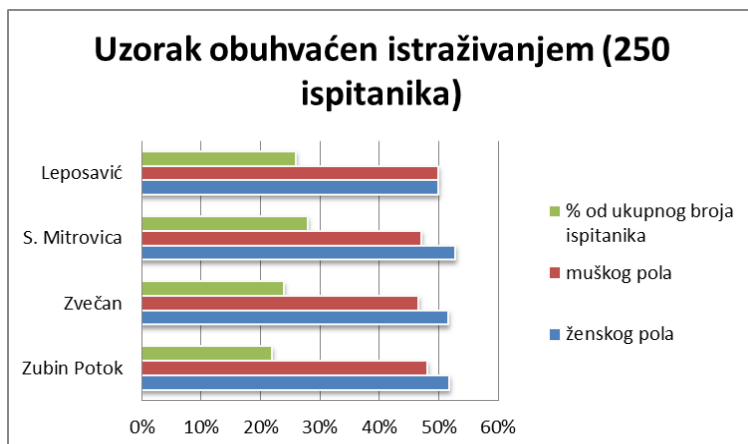
Merni instrument je dizajniran u vidu anketnog upitnika sa ciljem da se sakupe sledeće kategorije podataka: 1) sociodemografski podaci; 2) nivo zadovoljstva i informisanosti o radu i uslugama koje pruža lokalna samouprava u opštinama obuhvaćenim istraživanjem; 3) ocena transparentnosti u radu institucija, organizacija i instituta na lokalnom nivou; 4) kanali informisanja koje građani/ke najčešće biraju. Merni instrument kombinuje tipove pitanja i sadrži: dihotomna, pitanja koja mere intenzitet na petostepenoj skali, pitanja koja pokazuju rang i pitanja otvorenog tipa. Preliminarno testiranje i validacija upitnika nisu izvršeni.

Dobijeni podaci su obrađeni deskriptivnom statističkom analizom i pretežno su prikazani kroz frekvenciju/učestalost, relativnu frekvenciju i mere centralne tendencije (mod, medijana i aritmetička sredina). Tokom interpretacije rezultata nisu korišćeni sekundarni podaci. U ovom izveštaju podaci će biti prikazani posebno za svaku opštinu obuhvaćenu istraživanjem, jer se pošlo od pretpostavke da postoje razlike u funkcionisanju lokalnih samouprava na Severnom Kosovu. Stoga se pretpostavlja da će i stavovi građana i građanki, koji žive u različitim opštinama, biti različiti. Statistički program koji je korišćen za obradu podataka je SPSS (Statistical Package for the Social Sciences – Statistički paket za socijalne nauke).

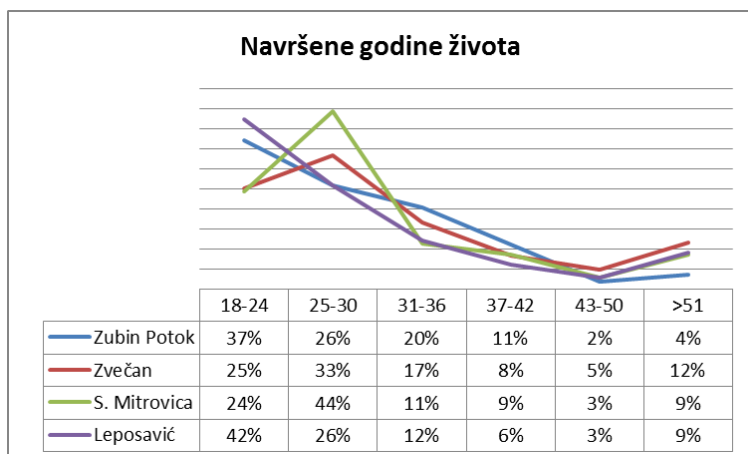
REZULTATI

Socio-demografski podaci

Vodilo se računa o približno jednakoj zastupljenosti ispitanika po opštinama, kao i jednakoj zastupljenosti ispitanika oba pola/roda u svakoj opštini (sl.1)

Najveći procenat ispitanika pripada mlađoj starosnoj dobi, kako je prikazano na slici (sl.2):

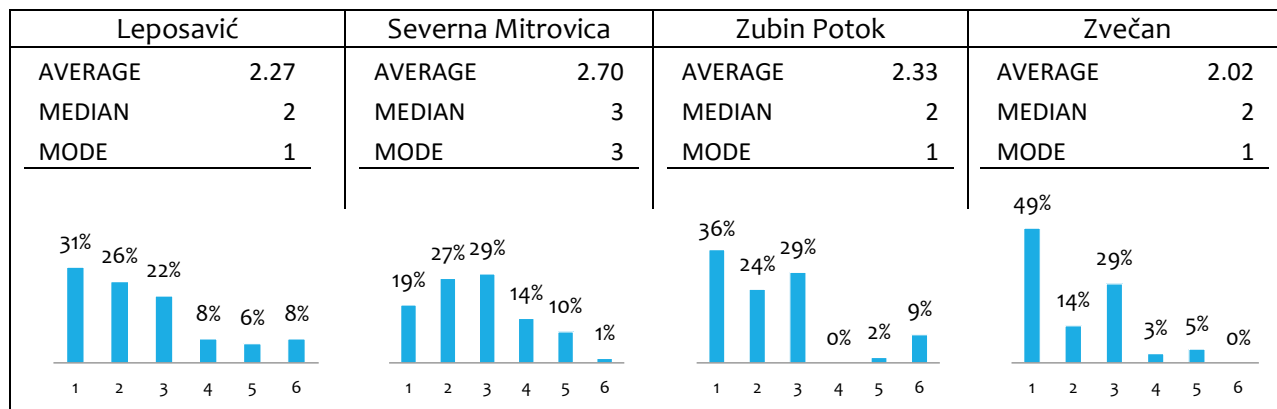
Ispitanici su pretežno nezaposleni, najveći deo uzorka čine ispitanici srpske etničke pripadnosti, a kada je u pitanju obrazovanje, najveći deo uzorka čine ispitanici koji su završili srednju školu ili pohađaju osnovne studije (sl.3)

	Nezavršena osnovna škola	Završena osnovna škola	Završena srednja škola	Osnovne studije (u toku)	Osnovne studije završene	Postdiplomske studije (u toku)	Postdiplomske studije (završene)
Obrazovanje	0%	2%	35%	30%	27%	5%	2%
Radni status	Nezaposlen/a	Zaposlen/a u javnom sektoru	Zaposlen/a u privatnom sektoru	Zaposlen/na u NVO	Vlasnik/ca biznisa	Penzioner/ka	Drugo
%	45%	18%	15%	10%	4%	4%	4%
Etnička pripadnost	Albanac/ka	Bošnjak/inja	Goranac/ka	RAE	Srbin/kinja	Turčin/kinja	drugo
%	0.0%	2.0%	4.8%	0.0%	91.2%	0.4%	1.6%

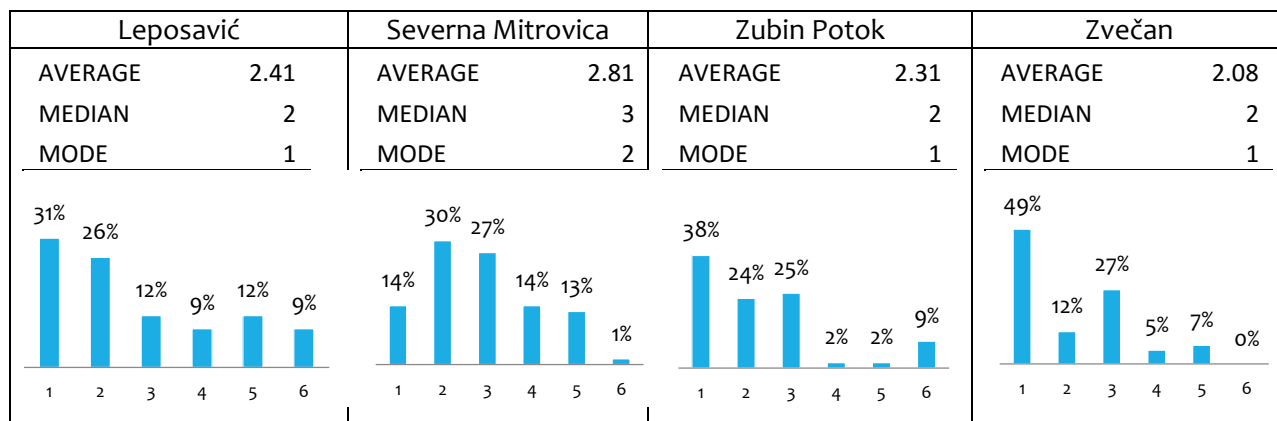
Stavovi građana o radu i uslugama koje pružaju lokalne samouprave u opštinama na Severnom Kosovu

Ispitanici su upitani da na skali od 1 do 5 (gde je 1 - "uopšte se ne slažem", 5 - "u potpunosti se slažem", 6- "odbija da odgovori") odgovore u kojoj meri su saglasni sa dole navedenim tvrdnjama.

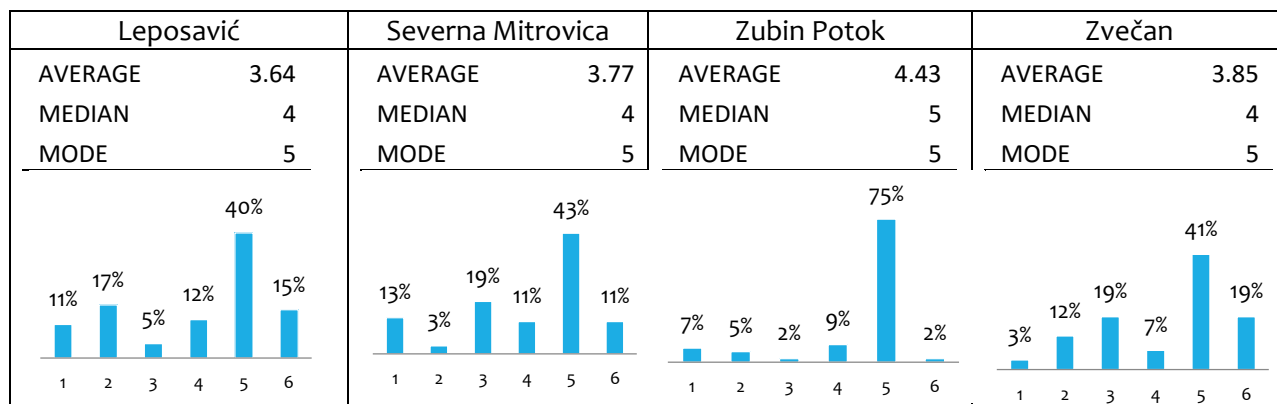
Građani/ke mogu u potpunosti da se informišu o svim aktivnostima Skupštine opštine:

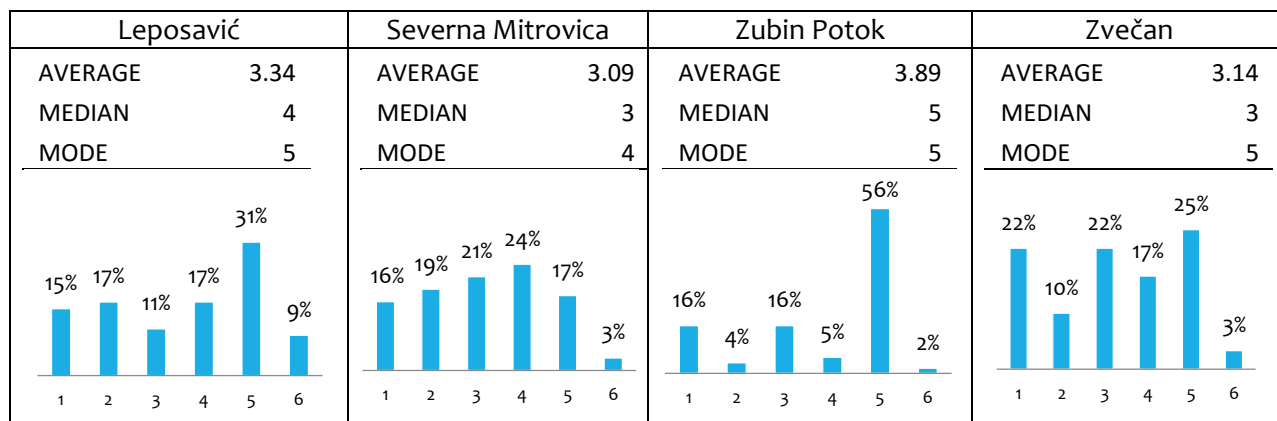
Građani/ke mogu u potpunosti da se informišu o svim aktivnostima opštinskih odeljenja:

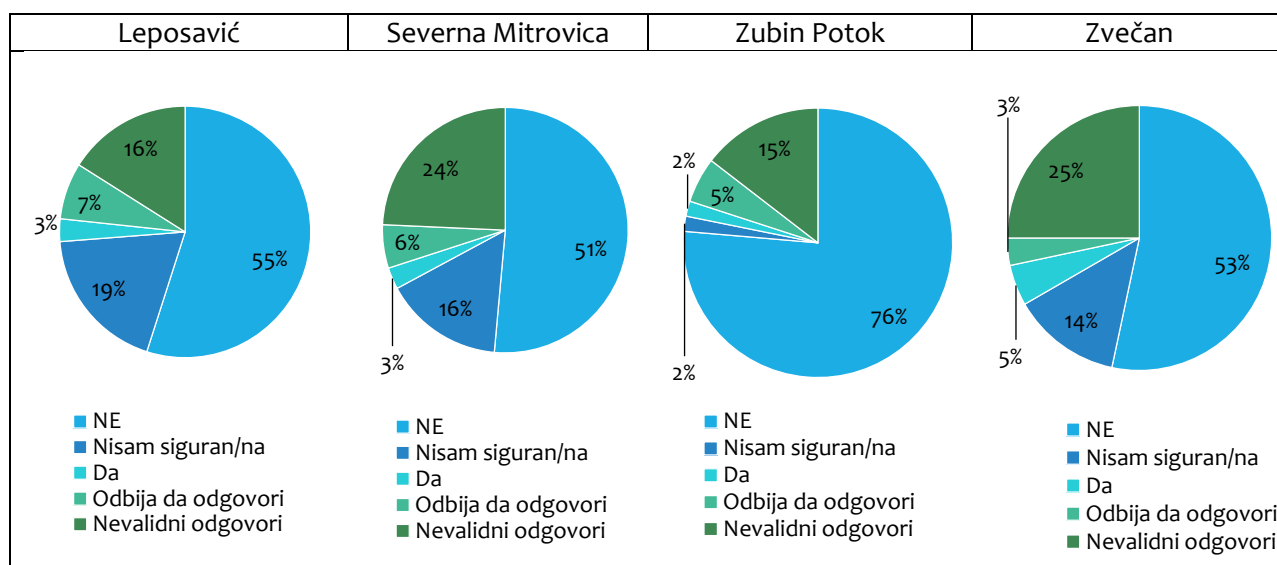
Znam gde se nalaze opštinske prostorije:

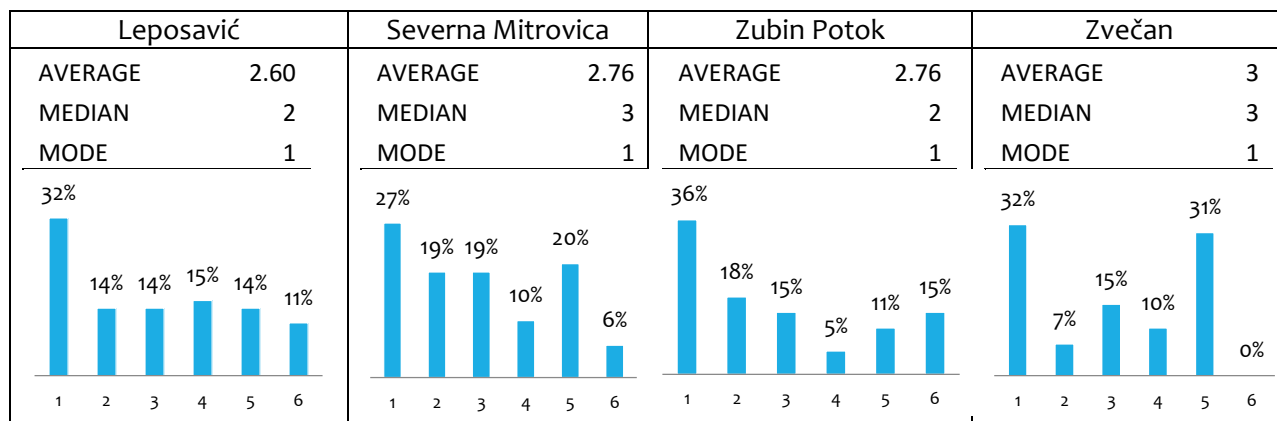
Ne znam koja odeljenja funkcionišu u okviru Opštine:

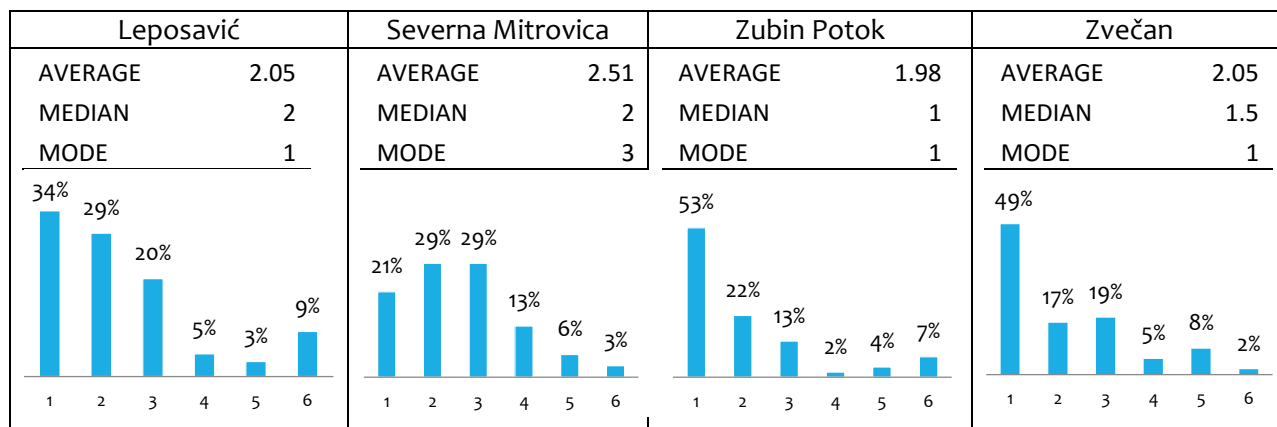
Pročitao/la sam Statut moje Opštine:

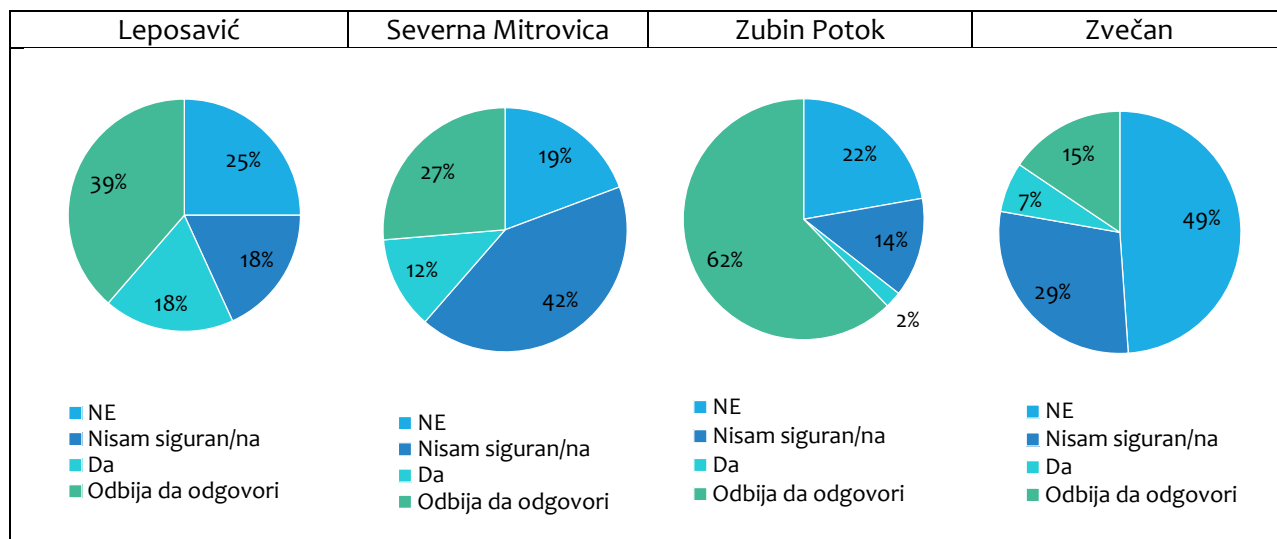
Obični građani/ke nemaju uticaj na donošenje odluka u Skupštini opštine:

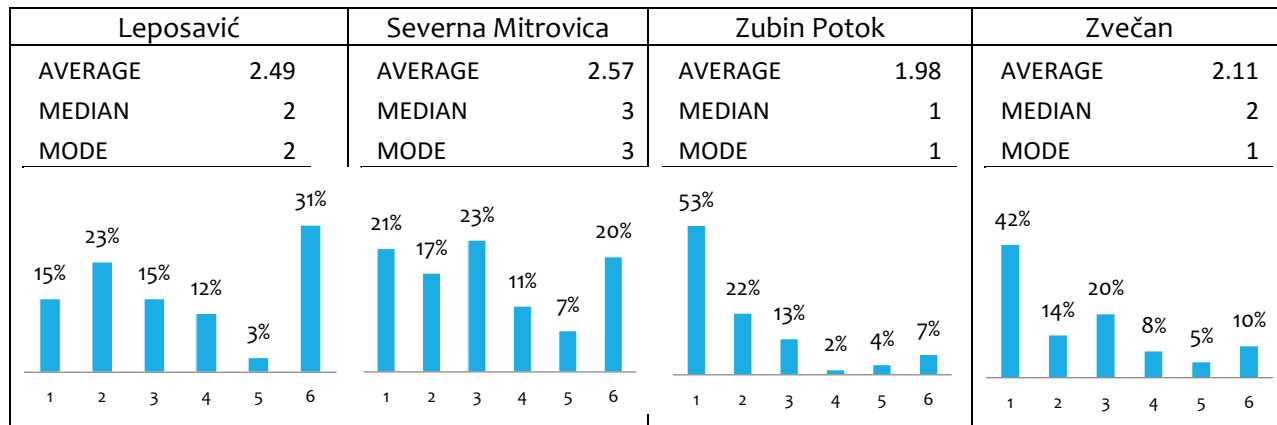
Zadovoljan/na sam načinom na koji Opština informiše građane/ke o svom radu:

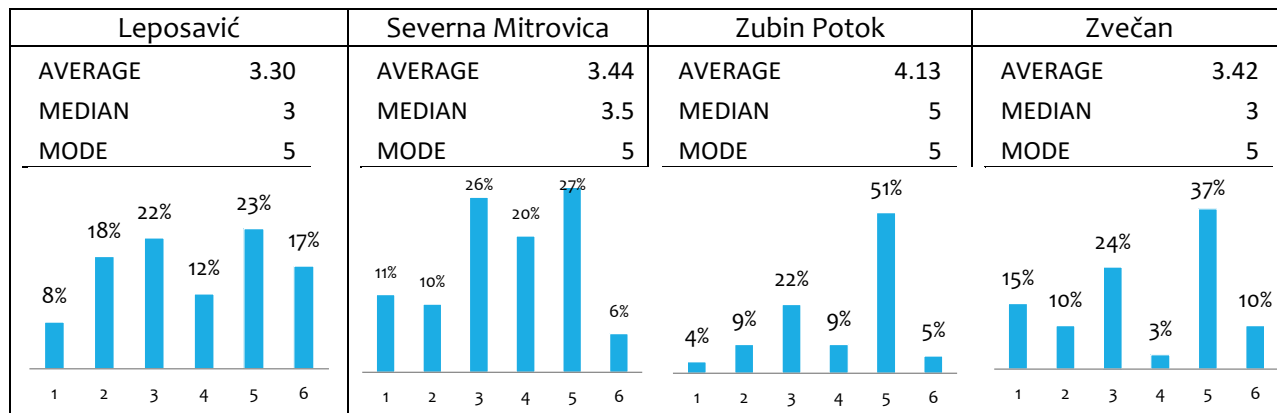
Moja Opština ima internet prezentaciju

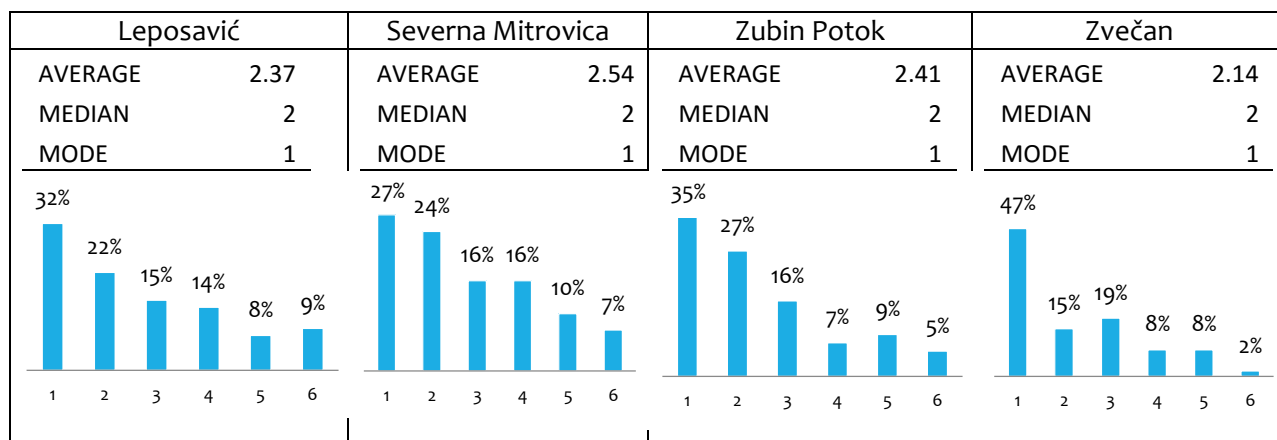
Na internet prezentaciji mogu naći sve informacije koje su mi potrebne:

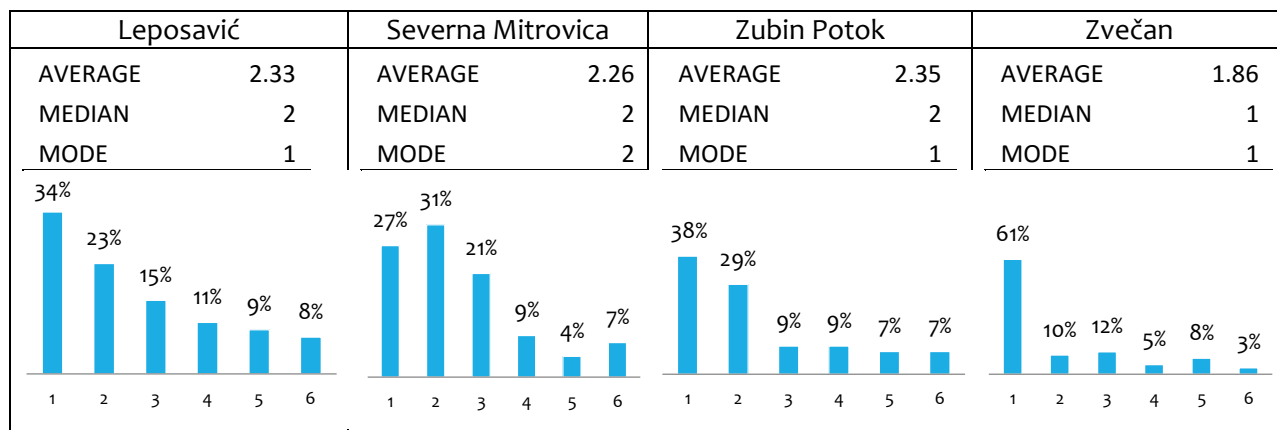
Nisam siguran/na kome da se obratim da bih završio/la posao koji je u nadležnosti Opštine:

Lako mogu naći službeni broj telefona opštinskog radnika koji mi je potreban:

Lako mogu naći e-adresu opštinskog radnika koji mi je potreban:

Voleo/la bih da se javne rasprave i sednice Skupštine Opštine prenose uživo na tv-u:

Leposavić		Severna Mitrovica		Zubin Potok		Zvečan	
AVERAGE	2.98	AVERAGE	3.08	AVERAGE	3.85	AVERAGE	2.76
MEDIAN	3	MEDIAN	3	MEDIAN	4	MEDIAN	3
MODE	5	MODE	5	MODE	5	MODE	1
1	25%	1	27%	1	13%	1	41%
2	12%	2	7%	2	13%	2	3%
3	15%	3	14%	3	15%	3	15%
4	11%	4	11%	4	18%	4	5%
5	25%	5	29%	5	22%	5	29%
6	12%	6	11%	6	20%	6	5%

Bio/la sam na poslednjoj javnoj raspravi o budžetu Skupštine Opštine:

Leposavić		Severna Mitrovica		Zubin Potok		Zvečan	
AVERAGE	1.81	AVERAGE	1.73	AVERAGE	1.70	AVERAGE	1.54
MEDIAN	1	MEDIAN	1	MEDIAN	1	MEDIAN	3
MODE	1	MODE	1	MODE	1	MODE	1
NE	70%	NE	74%	NE	82%	NE	83%
Nisam siguran/na	7%	Nisam siguran/na	10%	Nisam siguran/na	8%	Nisam siguran/na	8%
Da	9%	Da	8%	Da	4%	Da	6%
Odbija da odgovori	13%	Odbija da odgovori	8%	Odbija da odgovori	6%	Odbija da odgovori	4%

Znam primer građana koji su tražili i dobili informacije od javnog značaja od lokalne samouprave:

Leposavić		Severna Mitrovica		Zubin Potok		Zvečan	
NE	54%	NE	54%	NE	39%	NE	57%
Nisam siguran/na	14%	Nisam siguran/na	20%	Nisam siguran/na	18%	Nisam siguran/na	26%
Da	11%	Da	10%	Da	10%	Da	11%
Odbija da odgovori	22%	Odbija da odgovori	16%	Odbija da odgovori	33%	Odbija da odgovori	7%

Znam primer građana koji su tražili, ali nisu dobili informacije od javnog značaja od lokalne samouprave:

Leposavić		Severna Mitrovica		Zubin Potok		Zvečan	
NE	33%	NE	44%	NE	23%	NE	47%
Nisam siguran/na	35%	Nisam siguran/na	23%	Nisam siguran/na	23%	Nisam siguran/na	27%
Da	17%	Da	18%	Da	16%	Da	12%
Odbija da odgovori	15%	Odbija da odgovori	16%	Odbija da odgovori	39%	Odbija da odgovori	14%

Građani su u potpunosti upoznati sa procedurom za podnošenje zahteva za informacijama od javnog značaja:

Leposavić		Severna Mitrovica		Zubin Potok		Zvečan	
AVERAGE	1.98	AVERAGE	2.2	AVERAGE	2.3	AVERAGE	2.13
MEDIAN	2	MEDIAN	2	MEDIAN	1	MEDIAN	2
MODE	1	MODE	1	MODE	1	MODE	1
1	40%	1	33%	1	51%	1	42%
2	25%	2	29%	2	20%	2	12%
3	14%	3	17%	3	11%	3	31%
4	9%	4	9%	4	0%	4	7%
5	2%	5	6%	5	2%	5	3%
6	12%	6	7%	6	16%	6	3%

Znam kome da se obratim ako Opština krši moja prava:

Leposavić		Severna Mitrovica		Zubin Potok		Zvečan	
NE	65%	NE	57%	NE	57%	NE	44%
Nisam siguran/na	19%	Nisam siguran/na	23%	Nisam siguran/na	11%	Nisam siguran/na	16%
Da	4%	Da	11%	Da	0%	Da	19%
Odbija da odgovori	12%	Odbija da odgovori	9%	Odbija da odgovori	32%	Odbija da odgovori	21%

Znam za slučajeve u kojima je lokalna samouprava kršila građanska prava:

Leposavić		Severna Mitrovica		Zubin Potok		Zvečan	
NE	29%	NE	25%	NE	24%	NE	39%
Nisam siguran/na	17%	Nisam siguran/na	30%	Nisam siguran/na	18%	Nisam siguran/na	20%
Da	25%	Da	21%	Da	12%	Da	24%
Odbija da odgovori	29%	Odbija da odgovori	25%	Odbija da odgovori	45%	Odbija da odgovori	17%

Imam uvid u budžet Opštine:

Leposavić		Severna Mitrovica		Zubin Potok		Zvečan	
NE	71%	NE	68%	NE	80%	NE	66%
Nisam siguran/na	15%	Nisam siguran/na	23%	Nisam siguran/na	14%	Nisam siguran/na	13%
Da	2%	Da	3%	Da	0%	Da	9%
Odbija da odgovori	12%	Odbija da odgovori	6%	Odbija da odgovori	16%	Odbija da odgovori	13%

Ombudsman je nezavistan od političkog uticaja:

Leposavić		Severna Mitrovica		Zubin Potok		Zvečan	
AVERAGE	2.42	AVERAGE	2.75	AVERAGE	4.17	AVERAGE	2.15
MEDIAN	2	MEDIAN	3	MEDIAN	5	MEDIAN	2
MODE	1	MODE	1	MODE	6	MODE	1
1	29%	1	23%	1	22%	1	39%
2	17%	2	14%	2	4%	2	10%
3	11%	3	21%	3	4%	3	19%
4	9%	4	6%	4	9%	4	8%
5	11%	5	17%	5	27%	5	5%
6	23%	6	19%	6	35%	6	19%

Budžet moje Opštine je napisan na jeziku koji ne razumem:

Leposavić		Severna Mitrovica		Zubin Potok		Zvečan	
NE	54%	NE	55%	NE	51%	NE	54%
Nisam siguran/na	19%	Nisam siguran/na	12%	Nisam siguran/na	14%	Nisam siguran/na	19%
Da	4%	Da	7%	Da	0%	Da	13%
Odbija da odgovori	24%	Odbija da odgovori	26%	Odbija da odgovori	35%	Odbija da odgovori	15%

Opština je objavila rebalans budžeta za ovu godinu

Leposavić		Severna Mitrovica		Zubin Potok		Zvečan	
NE	47%	NE	31%	NE	35%	NE	54%
Nisam siguran/na	20%	Nisam siguran/na	24%	Nisam siguran/na	10%	Nisam siguran/na	21%
Da	0%	Da	5%	Da	6%	Da	4%
Odbija da odgovori	33%	Odbija da odgovori	40%	Odbija da odgovori	49%	Odbija da odgovori	21%

Upoznat/a sam sa zakonskom obavezom da sve institucije moraju da objavljuju Informatore o radu:

Leposavić		Severna Mitrovica		Zubin Potok		Zvečan	
NE	38%	NE	27%	NE	59%	NE	36%
Nisam siguran/na	38%	Nisam siguran/na	29%	Nisam siguran/na	9%	Nisam siguran/na	34%
Da	6%	Da	22%	Da	7%	Da	16%
Odbija da odgovori	17%	Odbija da odgovori	22%	Odbija da odgovori	25%	Odbija da odgovori	14%

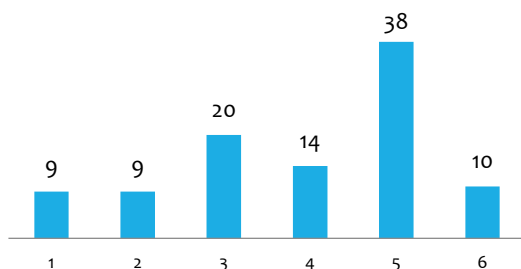
Mogu naći Informatore o radu na internet prezentacijama institucija:

Leposavić		Severna Mitrovica		Zubin Potok		Zvečan	
NE	44%	NE	33%	NE	24%	NE	58%
Nisam siguran/na	26%	Nisam siguran/na	31%	Nisam siguran/na	22%	Nisam siguran/na	21%
Da	8%	Da	8%	Da	2%	Da	10%
Odbija da odgovori	22%	Odbija da odgovori	27%	Odbija da odgovori	52%	Odbija da odgovori	10%

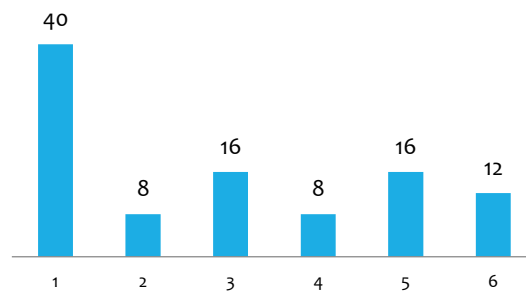
Sva potrebna odeljenja Opštine su formirana:

Leposavić		Severna Mitrovica		Zubin Potok		Zvečan	
NE	36%	NE	28%	NE	26%	NE	45%
Nisam siguran/na	28%	Nisam siguran/na	38%	Nisam siguran/na	18%	Nisam siguran/na	21%
Da	10%	Da	4%	Da	2%	Da	10%
Odbija da odgovori	26%	Odbija da odgovori	30%	Odbija da odgovori	54%	Odbija da odgovori	24%

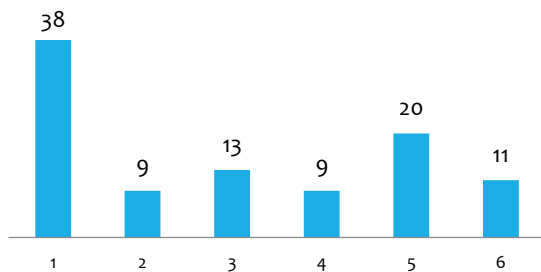
Smatram da razumem pojam korupcije %
(Ispitanici sve 4 opštine)

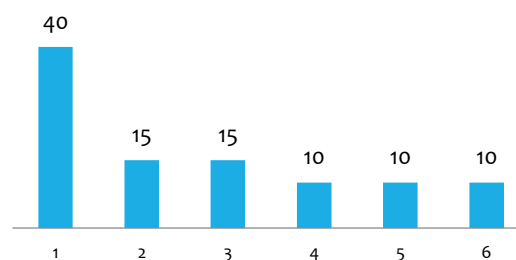
Bio/la sam žrtva korupcije %
(Ispitanici sve 4 opštine)

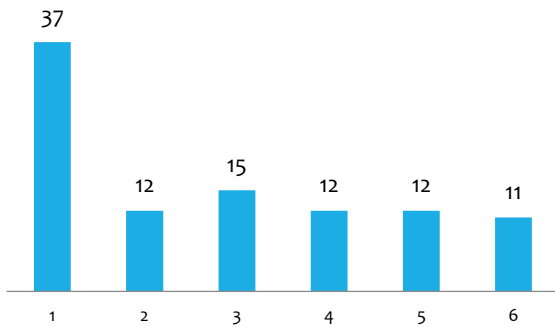
Bio/la sam svedok korupcije %
(Ispitanici sve 4 opštine)

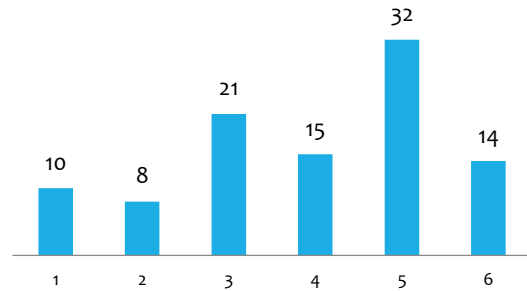
Građani mogu uspešno da se bore protiv korupcije % (Ispitanici sve 4 opštine)

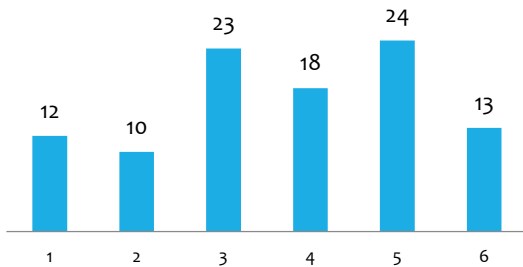
Znam kako da prijavim korupciju %
(Ispitanici sve 4 opštine)

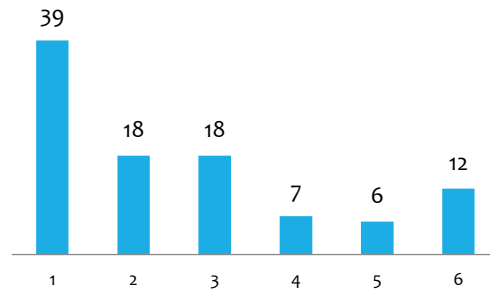
Oni koji treba da rešavaju korupciju su i sami
korumpirani % (Ispitanici sve 4 opštine)

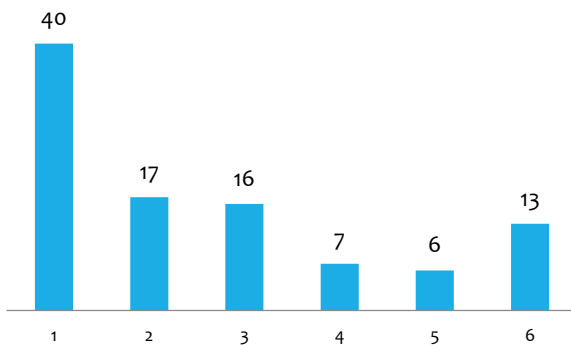
Znam da prepoznam sukob interesa %
(Ispitanici sve 4 opštine)

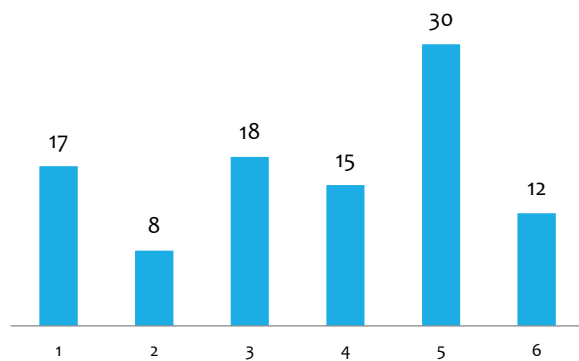
Upoznat/a sam sa mehanizmima za praćenje rada
lokalne samouprave % (Ispitanici sve 4 opštine)

Upoznat/a sam sa mehanizmima kontrole
upotrebe javnih sredstava % (sve 4 opštine)

Želeo/la bih više da naučim o načinima na koji se
može pratiti rad lokalne samouprave % (4
opštine)

Moja opština nedovoljno ulaže napore u borbi protiv korupcije:

Leposavić		Severna Mitrovica		Zubin Potok		Zvečan	
AVERAGE	3.26	AVERAGE	3.56	AVERAGE	4.24	AVERAGE	3.4
MEDIAN	4	MEDIAN	4	MEDIAN	5	MEDIAN	4
MODE	5	MODE	5	MODE	5	MODE	5
1	22%	1	12%	1	5%	1	25%
2	6%	2	11%	2	9%	2	3%
3	12%	3	17%	3	11%	3	5%
4	12%	4	23%	4	20%	4	8%
5	28%	5	31%	5	38%	5	39%
6	26%	6	4%	6	16%	6	19%

Ocena transparentnosti u radu institucija

Institucija	Leposavić		S.Mitrovica		Zubin Potok		Zvečan	
	AS	Mod	AS	Mod	AS	Mod	AS	Mod
Skupština opštine	2,65	1	3,07	3	2,98	3	2,22	1
Predsednik/ca Skupštine Opštine	2,6	1	2,94	3	2,96	2	2,28	3
Opština	2,54	1	3,7	3	3,04	2	2,33	1
Administracija opštine	2,75	1	2,70	3	2,96	2	2,23	2
Odelj. za zdravstvo i socijalnu zaštitu	2,75	1	3,11	4	3,17	3	3,02	3
Odelj. za obrazovanje i kulturu	2,8	3	2,99	3	3,19	3	3,13	3
Odelj. za finansije, privredu i razvoj	2,65	1	2,7	3	2,91	2	2,61	1
Odelj. za zaštitu ljudskih prava	2,58	1	2,6	2	2,81	1	1,98	3
Odelj. za rad sa NVO	2,45	1	2,93	3	2,67	1	2,5	3
Gradonačelnik/ca	2,57	1	2,84	3	2,61	1	2,84	1
Političke stranke	2,4	1	2,43	2	2,67	2	2	3
Mediji	2,92	3	3,3	3	3,35	3	3,25	3
Zdravstvo	2,82	1	3,16	3	3,35	4	3,55	3
Prosveta	2,92	1	3,29	4	3,5	4	3,12	1
Privremeni organ opštine	2,35	1	2,84	1	2,5	1	1,98	1
NVO	2,57	1	2,99	3	2,76	1	2,56	1

Kanali informisanja koje građani/ke najčešće biraju

Leposavić		S. Mitrovica	
Prvi birani odgovor	Drugi birani odgovor	Prvi birani odgovor	Drugi birani odgovor
Društvene mreže	Radio Impuls	TV MOST	Kontakt plus radio
52%	25%	40%	37%
RTV Mir	RTV Mir	Društvene mreže	Ostali koji nisu lokalni mediji
34%	22%	37%	18%
TV Most	Ostali koji nisu lokalni mediji	Kossev	Kossev
6%	15%	10%	13%
Ostali koji nisu lokalni mediji	Društvene mreže	Ostali koji nisu lokalni mediji	Društvene mreže
3%	16%	7%	10%
Kontakt +	Kossev	TV Dankos	TV MOST
2%	4%	1%	8%
Kossev	Jedinstvo	Kontakt plus radio	Jedinstvo
2%	4%	1%	3%
Radio Impuls	Radio	Radio KFOR	Radio AS
2%	4%	1%	2%
	Bubamara	Radio KM	Radio Impuls
	4%		2%
	Kontakt +		Radio KFOR
	4%		2%
	Radio Impuls		VGN
	2%		2%
	Internet		Tv Kiss
	2%		2%
	Radio AS		Radio KM
	2%		2%
	Radio Kiss		
	2%		
	Radio KM		
	2%		

Zubin Potok		Zvečan	
Prvi birani odgovor	Drugi birani odgovor	Prvi birani odgovor	Drugi birani odgovor
Društvene mreže	Društvene mreže	TV MOST	Ostali koji nisu lokalni mediji
50%	50%	30%	31%
Ostali koji nisu lokalni mediji	Ostali koji nisu lokalni mediji	Društvene mreže	Kontakt +
47%	47%	30%	19%
Tv Most	TV Most	Ostali koji nisu lokalni mediji	Društvene mreže
17%	17%	41%	20%
Kossev	Kontakt +	Kossev	Kossev
11%	11%	7%	13%
Kontakt +	Kossev	Internet	TV MOST
4%	4%	7%	11%
Radio Kolašin	Radio Kolašin	Kontakt +	Dankos TV
2%	2%	5%	2%
	Radio KM	Radio KFOR	Jedinstvo
	2%	2%	2%
	Internet		Kiss TV
	2%		2%
	RTV MIR		Radio AS
	2%		2%
			Radio KFOR
			2%
			RTV Mir
			2%
			Internet
			2%